

Offentlig upphandling

Sammanfattning

Utskottet föreslår i betänkandet ett tillkännagivande till regeringen om att krav vid offentlig upphandling ska genomsyras av enkla, tydliga och likvärdiga villkor oavsett företagets storlek och företagsform. Utskottet tillstyrker därmed kommittémotion 2017/18:3412 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 1. I övrigt föreslår utskottet att riksdagen avslår motionsyrkanden om genomförandet och tillämpningen av lagen om offentlig upphandling (LOU), sociala kriterier och sociala företag, små och medelstora företag, djurskydd, livsmedelsproduktion, utmaningsrätt, miljökrav och funktions- och innovationsupphandling.

I betänkandet finns 9 reservationer (S, M, SD, MP, C, V, L, KD).

Behandlade förslag

Cirka 40 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2017/18.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Genomförandet och tillämpningen av LOU	6
Sociala kriterier och sociala företag	10
Små och medelstora företag	14
Djurskydd och livsmedelsproduktion	16
Utmaningsrätt	18
Miljökrav	20
Innovations- och funktionsupphandling	22
Reservationer	24
1. Genomförandet och tillämpningen av LOU, punkt 1 (C)	24
2. Genomförandet och tillämpningen av LOU, punkt 1 (L)	24
3. Sociala kriterier och sociala företag, punkt 2 (L)	25
4. Sociala kriterier och sociala företag, punkt 2 (KD)	26
5. Små och medelstora företag, punkt 3 (S, MP, V)	26
6. Djurskydd och livsmedelsproduktion, punkt 4 (SD)	27
7. Miljökrav, punkt 6 (KD).....	28
8. Innovations- och funktionsupphandling, punkt 7 (M)	28
9. Innovations- och funktionsupphandling, punkt 7 (KD)	29
Särskilda yttranden	31
1. Små och medelstora företag, punkt 3 (M)	31
2. Små och medelstora företag, punkt 3 (C)	31
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	33
Motioner från allmänna motionstiden 2017/18	33

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Genomförandet och tillämpningen av LOU

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:3613 av Said Abdu m.fl. (L) yrkande 5 och

2017/18:3788 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 12 och 13.

Reservation 1 (C)

Reservation 2 (L)

2. Sociala kriterier och sociala företag

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:2628 av Lennart Axelsson m.fl. (S) yrkande 4,

2017/18:2809 av Lars Beckman (M),

2017/18:3160 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M),

2017/18:3465 av Said Abdu m.fl. (L) yrkande 3 och

2017/18:3747 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 26.

Reservation 3 (L)

Reservation 4 (KD)

3. Små och medelstora företag

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att krav vid offentlig upphandling ska genomsyras av enkla, tydliga och likvärdiga villkor oavsett företagens storlek och företagsform och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3412 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 1 och avslår motionerna

2017/18:1203 av Margareta Cederfelt (M),

2017/18:2167 av Betty Malmberg (M) yrkande 4,

2017/18:2545 av Maria Plass (M),

2017/18:2932 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2017/18:3395 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkandena 1 och 3–9,

2017/18:3405 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 10 och

2017/18:3788 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 11.

Reservation 5 (S, MP, V)

4. Djurskydd och livsmedelsproduktion

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1153 av Cecilia Widegren (M),

2017/18:2381 av Richard Jomshof (SD) yrkande 5,

2017/18:2429 av Per-Ingvar Johnsson och Eskil Erlandsson (båda C),

2017/18:2675 av Pål Jonson (M) och

2017/18:2866 av Rickard Nordin (C).

Reservation 6 (SD)

5. Utmaningsrätt

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1290 av Finn Bengtsson (M) och

2017/18:3158 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M).

6. Miljökrav

Riksdagen avslår motion

2017/18:2608 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 2.

Reservation 7 (KD)

7. Innovations- och funktionsupphandling

Riksdagen avslår motionerna

2017/18:1041 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),

2017/18:2551 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkandena 1–3,

2017/18:3395 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 2,

2017/18:3407 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 4,

2017/18:3409 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 5 och

2017/18:3747 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 27 och 28.

Reservation 8 (M)

Reservation 9 (KD)

Stockholm den 13 februari 2018

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Monica Green (S), Maria Plass (M), Ingela Nylund Watz (S), Oscar Sjöstedt (SD), Jörgen Andersson (M), Ingemar Nilsson (S), Emil Källström (C), Niklas Wykman (M), Marie Granlund (S), Dennis Dioukarev (SD), Mats Persson (L), Jakob Forssmed (KD), Niklas Karlsson (S), Anette Åkesson (M), Rasmus Ling (MP) och Håkan Svenneling (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas 41 motionsyrkanden om offentlig upphandling från allmänna motionstiden 2017/18. Förslagen i motionerna rör frågor om genomförandet och tillämpningen av lagen om offentlig upphandling (LOU), sociala kriterier och sociala företag, små och medelstora företag, djurskydd, livsmedelsproduktion, utmaningsrätt, miljökrav och funktions- och innovationsupphandling. En sammanställning över behandlade förslag finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Genomförandet och tillämpningen av LOU

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om genomförandet och tillämpningen av lagen om offentlig upphandling (LOU). Utskottet hänvisar till pågående arbete på såväl EU-nivå som nationell nivå med syfte att förbättra regelverket om upphandling och främja investeringar.

Jämför reservation 1 (C) och 2 (L).

Motionerna

Betty Malmberg (M) anser i motion 2017/18:2167 yrkande 4 att Sverige bör verka för att EU ska göra en jämförande granskning av införlivandet och efterlevnaden av EU-direktiven om offentlig upphandling. Som skäl anför motionären att syftet med EU:s konkurrensregler är att skapa en effektiv och rättvis konkurrens och att lika villkor är grunden för all näringsverksamhet inom EU. Det blir därför märkligt att olika länders myndigheter kan tolka och genomföra EU-direktiven på olika sätt. För att få klarhet i denna fråga bör en granskning av förhållandena vidtas.

I motion 2017/18:3395 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkandena 1 och 3–9 framhålls att det bör införas en statlig strategi för offentlig upphandling, att lagstiftningen ska förenkla för företag att delta i upphandlingar, att den nya upphandlingsmyndigheten ska få i uppdrag att skapa en svensk modell för att utveckla mogna upphandlingsorganisationer, att de sociala och miljömässiga krav som kan ställas vid upphandlingar ska vara rimliga och inte onödigt långtgående, att statistiken på upphandlingsområdet ska säkerställas, att det ska införas en rätt till skadestånd för otillåtna urvalskriterier för att säkerställa att upphandlingar blir korrekta, att det ska säkerställas att beräkningarna är korrekta vid upphandlingar och att nollanbud inte används och, om nollanbud ändå används, att det beivras.

Said Abdu m.fl. (L) anför i kommittémotion 2017/18:3613 yrkande 5 att möjligheten att etablera en offentlig upphandlingsplattform där all information finns tillgänglig för alla som vill lämna anbud bör undersökas. En sådan modell är enligt motionärerna vanlig i de flesta länder inom EU, exempelvis i Danmark.

I kommittémotion 2017/18:3788 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 12 och 13 yrkar motionärerna att regeringen ska få i uppdrag att utvärdera effekterna av den nya upphandlingslagstiftningen och att det görs en utvärdering av konsekvenserna för offentliga upphandlingar för perioden mellan den 18 april 2016 och den 1 januari 2017.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare behandlat förslag om tillämpningen av lagen om offentlig upphandling (LOU), senast i betänkande 2016/17:FiU7. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena och påminde om att det är varje upphandlande myndighet och enhet som ska säkerställa att nödvändig kompetens finns hos den egna personalen som arbetar med upphandling. Vidare poängterade utskottet att det är av avgörande betydelse för en väl fungerande offentlig upphandling att konkurrensen är effektiv. Utskottet noterade att Upphandlingsmyndigheten inom ramen för sitt ansvarsområde verkar för en effektiv konkurrens. Utskottet avstyrkte också ett yrkande om statistik med motiveringen att regeringen hade påbörjat ett arbete för att förbättra den nationella upphandlingsstatistiken.

I betänkandet hänvisas också till förordningen (2015:527) med instruktion för Upphandlingsmyndigheten där det framgår att myndigheten har det samlade ansvaret för att utveckla, förvalta och stödja den upphandling som genomförs.

Kompletterande uppgifter

Genomförandet och efterlevnaden av EU-direktiven

I oktober 2017 presenterade kommissionen ett meddelande om offentlig upphandling i och utanför EU (COM(2017) 572). I meddelandet anser kommissionen att det gått långsamt att införliva direktiven i nationell lagstiftning. Under processen för den europeiska planeringsterminen identifierades många områden där förbättringar på nationell nivå skulle bidra till konkurrenskraft och effektivitetsvinster. Enligt kommissionen använder medlemsstaterna inte i full utsträckning den offentliga upphandlingen som ett strategiskt verktyg för att stödja hållbara offentligpolitiska mål och innovationer. I meddelandet presenteras också en strategi för offentlig upphandling som fastställer övergripande ramar och definierar tydliga prioriteringar för att förbättra praxis och främja investeringar inom EU. Kommissionen tar tre konkreta initiativ i och med denna strategi. Den föreslår en mekanism för stora infrastrukturprojekt som ger de offentliga myndigheterna vägledning i fråga om offentlig upphandling. Den föreslår också en rekommendation för professionalisering av offentliga upphandlare eftersom kompetent arbetskraft är väsentligt för ett effektivt genomförande. Vidare lanserar kommissionen ett riktat samråd om ett utkast till vägledning för offentlig upphandling av innovationer.

Varje år presenterar kommissionen en resultattavla för den inre marknaden (Singel Market Scoreboard) för att följa upp genomförandet av alla EU-

direktiv som kan påverka den inre marknaden. Kommissionen följer upp genomförandet av alla direktiv. 2018 års scoreboard väntas i juni.

En statlig strategi

Regeringens mål med den offentliga upphandlingen är att den ska vara effektiv, rättssäker och ta till vara konkurrensen på marknaden, samtidigt som innovativa lösningar främjas samt miljöhänsyn och sociala hänsyn beaktas.

I arbetet med att utveckla de offentliga upphandlingarna har regeringen tagit fram en strategi, Nationella upphandlingsstrategin (Fi 2016:8). Den riktar sig främst till de statliga myndigheterna och innehåller sju inriktningsmål:

- offentlig upphandling som strategiskt verktyg för en god affär
- effektiva offentliga inköp
- en mångfald av leverantörer och en väl fungerande konkurrens
- en rättssäker offentlig upphandling
- en offentlig upphandling som främjar innovationer och alternativa lösningar
- en miljömässigt ansvarsfull offentlig upphandling
- offentlig upphandling som bidrar till ett socialt hållbart samhälle.

Upphandlingsmyndigheten har fått i uppdrag att genomföra och följa upp strategin.

Upphandlingsmyndighetens roll

Upphandlingsmyndigheten ansvarar för det statliga upphandlingsstödet och ger stöd, information och vägledning om offentlig upphandling, inklusive bl.a. innovationsupphandling, miljökrav och sociala krav. Myndigheten ansvarar också för en nationell databas för annonsering (valfrihetswebben.se) inom områden där lagen om valfrihetssystem (LOV) och lagen om valfrihetssystem hos Arbetsförmedlingen är tillämpliga. Vidare ska den, som anges ovan, genomföra och följa upp den nationella upphandlingsstrategin.

Statistik

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 2 s. 130) skriver regeringen att statistiken på upphandlingsområdet behöver förbättras. Regeringen kommer därför att prioritera arbetet med att ta fram ett författningsförslag för att förbättra statistiken.

I oktober 2017 publicerade regeringen promemorian Statistik på upphandlingsområdet (Ds 2017:48). I promemorian föreslås att statistik om offentlig upphandling i första hand ska tas fram genom uppgifter om genomförda upphandlingar och i annonser om upphandlingar. Syftet är att förbättra statistiken på upphandlingsområdet för att bl.a. förbättra möjligheterna till en strategisk styrning, uppföljning och utvärdering. Remisstiden gick ut den 12 januari 2018, och frågan bereds nu i Regeringskansliet. Den nya regleringen föreslås enligt promemorian träda i kraft den 1 januari 2019.

Skadestånd m.m.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 2 s. 130) anger regeringen att det är angeläget att, med behållna krav på rättssäkerhet, vidta åtgärder för att minska de negativa konsekvenserna av att många upphandlingar begärs överprövade. Regeringen har därför gett en särskild utredare i uppdrag att analysera för- och nackdelar med att införa bestämmelser om processkostnadsansvar och ansökningsavgifter i mål om överprövning av upphandling (dir. 2017:69). Regeringen avser även att återkomma med anledning av Överprövningsnämndens förslag om att bl.a. införa en s.k. preklusionsfrist i upphandlingsmål (SOU 2015:12). Upphandlingsmyndigheten har vidare fått i uppdrag att, i samverkan med Konkurrensverket, kartlägga och analysera mål om överprövning av upphandling (Fi2017/02676/OU). Utredningsuppdraget ska redovisas senast den 15 juni 2018.

Redan i dag finns det regler i upphandlingslagstiftningen om onormala anbud. Konkurrensverket har ett tillsynsansvar för dessa frågor.

En upphandlingsplattform

Upphandlingsmyndigheten har nyligen lämnat sitt remissvar på promemorian Statistik på upphandlingsområdet (Ds 2017:48) som bl.a. behandlar frågor om inrättande av en nationell statistikdatabas på upphandlingsområdet och om det bör införas en nationell annonsdatabas i offentlig regi. Vad gäller frågan om en nationell annonsdatabas lämnade Upphandlingsmyndigheten följande synpunkt:

Upphandlingsmyndigheten anser att inrättandet av en nationell annonsplats kan ha både för- och nackdelar, vilket även redogörs för i promemorian. Att inrätta en nationell annonsplats innebär dock betydande förändringar av den befintliga marknaden för upphandlingsannonser. Upphandlingsmyndigheten anser att en sådan ingripande förändring i nuläget inte bör övervägas. Det är däremot viktigt att följa hur väl det föreslagna systemet för insamling av uppgifter för statistikändamål fungerar i kombination med utvecklingen på marknaden för upphandlingsannonser.

Upphandlingsmyndigheten tillhandahåller redan i dag information till såväl upphandlande myndigheter och enheter som leverantörer till den offentliga sektorn. Upphandlingsmyndigheten ger stöd i hela inköpsprocessen och kan svara på frågor om upphandlingslagstiftningen, hållbarhetsfrågor, den praktiska tillämpningen i upphandling m.m.

Utvärdering av effekterna av den nya upphandlingslagstiftningen m.m.

Enligt uppgifter från Regeringskansliet pågår för närvarande inte någon utvärdering av effekterna av den nya upphandlingslagstiftningen. Det har inte heller fattats något beslut om att göra en utvärdering för perioden den 18 april 2016 till den 1 januari 2017.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att upphandling rätt använd kan utgöra ett effektivt instrument för att åstadkomma flera positiva effekter i samhället, som ökad tillväxt, sysselsättning och jämställdhet, tekniska framsteg och ökad innovationskraft. Upphandling kan också bidra till att nå de nationella miljömålen och genomförandet av Agenda 2030. Den nya lagstiftningen och Upphandlingsmyndighetens arbete med bl.a. den nationella upphandlingsstrategin har enligt utskottet bidragit till att skapa bättre förutsättningar för myndigheter och upphandlande enheter att upphandla strategiskt. Upphandlingsmyndigheten ger också stöd, information och vägledning om innovationsupphandling, miljökrav och sociala krav. Utskottet konstaterar också att det på EU-nivå pågår ett arbete med att ta fram en strategi för offentlig upphandling som fastställer övergripande ramar och definierar tydliga prioriteringar för att förbättra praxis inom upphandling och främja investeringar inom EU. Varje år följer också kommissionen upp genomförandet av direktiven om offentlig upphandling.

Inom regeringen arbetar man med att ta fram lagstiftning om statistik, en nationell annonsdatabas och frågor om överprövning på upphandlingsområdet. Utskottet anser att det finns skäl att invänta de kommande förslagen från regeringen. Utskottet finner vidare att det inte finns anledning att ta initiativ till en utvärdering av effekterna av den nya upphandlingslagstiftningen. Detsamma gäller en utvärdering för perioden den 18 april 2016 till den 1 januari 2017. Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Sociala kriterier och sociala företag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om sociala kriterier, sociala företag och resor för funktionshindrade. Utskottet hänvisar till att det redan enligt nuvarande lagstiftning är möjligt att ta sociala hänsyn vid upphandlingar och att det även i fortsättningen pågår lagstiftningsarbete på detta område. När det gäller kravställande vid upphandling av transporter hänvisar utskottet till att det i nuvarande lagstiftning finns utrymme att ställa sådana krav.

Jämför reservation 3 (L) och 4 (KD).

Motionerna

I motion 2017/18:2628 av Lennart Axelsson m.fl. (S) yrkar motionärerna att regeringen ska se över hur lagen om offentlig upphandling (LOU) kan utformas för att bättre svara mot arbetsintegrerade sociala företags särskilda behov. Enligt motionärerna bör regelverket ändras så att upphandling utifrån sociala hänsyn inte bör, utan ska prövas. Ett arbete med att formulera sociala

kriterier bör om möjligt påbörjas snarast så att den sociala ekonomin kan medverka och inkluderas i arbetslivet.

Lars Beckman (M) vill i motion 2017/18:2809 att reglerna vid upphandlingar av resor för funktionshindrade ska ses över så att den offentliga sektorn, när den upphandlar transporter, ställer tydliga krav på trafiksäkerhet på samma sätt som redan görs när landsting och kommuner upphandlar transporter. En utredning som riksdagens utredningstjänst gjort på motionärens uppdrag visar att Centrala studiemedelsnämnden (CSN) inte har ställt några krav på trafiksäkerheten när de upphandlat färdtjänster, vilket skiljer sig väsentligt från de kvalitetskrav som ställs i andra upphandlingar, exempelvis i Stockholm och i Gävleborg.

I motion 2017/18:3160 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) anförs att en översyn behöver göras av LOU för att säkerställa mångfald och för att göra det möjligt för fler aktörer att delta i upphandlingar. I motiveringen anges bl.a. att möjligheten att välja utförare av vårdtjänster har stärkts genom att lagen om valfrihetssystem (LOV) sedan den 1 januari 2010 är obligatorisk i alla landsting och regioner när det gäller primärvården inom hälso- och sjukvården. För kommuner är det dock fortfarande frivilligt. När LOV inte införts gäller i huvudsak LOU. Att delta i upphandlingar är dock mycket kostsamt och tar lång tid. Reglerna är inte anpassade till mindre vårdbolag och andra enskilda aktörer. Få stiftelser, kooperativ och andra alternativa ekonomiska former inom vård- och omsorgsbranschen har enligt motionären de finansiella musklerna att delta i en upphandling. LOU:s huvudregel är att en upphandling ska utföras inom ramen för befintliga konkurrensmöjligheter. Motionären anför att det inom kommunal omsorg inte finns någon fungerande marknad. Enligt motionären hindrar dagens utformning av LOU tillväxten av nya företag inom branschen.

Liknande yrkanden finns också i kommittémotion 2017/18:3465 av Said Abdu m.fl. (L) yrkande 3 och i kommittémotion 2017/18:3747 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 26.

Tidigare behandling

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat motioner om sociala kriterier och sociala företag, senast i betänkande 2016/17:FiU7. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena med motiveringen att det pågick beredning när det gäller reserverade kontrakt och andra särskilda tjänster vid upphandling.

Kompletterande uppgifter

Sociala kriterier och sociala företag

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 2 s. 126) anför regeringen att en väl fungerande konkurrens, med en mångfald av aktörer, varor och tjänster, är avgörande för att samhällets behov ska kunna tillgodoses genom den offentliga upphandlingen. Regeringen bedömer att fler företag och

andra aktörer, såsom idéburna aktörer, kan vara med och delta i upphandlingar genom Upphandlingsmyndighetens stöd. Konkurrensverkets tillsyn på upphandlingsområdet ökar också förtroendet för marknadens funktion. Regeringen framhåller att offentlig upphandling även i fortsättningen ska bidra till ett socialt hållbart samhälle, och regeringen kommer att noga följa Upphandlingsmyndighetens arbete i projektet Sysselsättning genom offentlig upphandling. Syftet med projektet är att utveckla metoder så att individer som i dag har svårt att komma in på arbetsmarknaden, särskilt nyanlända, kan erbjudas en anställning eller praktikplats i offentligt upphandlade kontrakt. Upphandlingsmyndigheten har också fått i uppdrag att kartlägga och analysera förutsättningarna för att använda alternativa finansiella instrument i offentlig välfärdssektor genom exempelvis s.k. sociala utfallskontrakt.¹ Sverige ska, enligt regeringen, vara ett föregångsland för fri och rättvis handel. Under året kommer regeringen att initiera ett arbete för att främja upphandlande myndigheters tillgång till tillförlitlig information om produktionsvillkoren i andra länder.

Regeringen påminner i budgetpropositionen också om att den offentliga upphandlingen även kan vara ett viktigt verktyg för att motverka social dumpning och säkerställa goda arbets- och anställningsvillkor. Regeringen kommer bl.a. att följa Trafikverkets arbete inom ramen för myndighetens uppdrag att redogöra för hur den tillämpar och utvärderar arbetsrättsliga krav vid sina upphandlingar (N2017/01833/TIF).

Den 5 mars 2015 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att bl.a. undersöka hur regelverket som styr upphandling av sociala tjänster och andra särskilda tjänster kan förenklas och göras mer flexibelt, och föreslå insatser för att förbättra förutsättningarna för den idéburna sektorn i välfärden, inom ramen för bl.a. upphandlingsrätten (dir. 2015:22). Regeringen beslutade om tilläggsdirektiv den 15 oktober 2015 (dir. 2015:100) och den 5 november 2015 (dir. 2015:108). Utredningen, som antog namnet Välfärdsutredningen, lämnade i november 2016 delbetänkandet Ordning och reda i välfärden (SOU 2016:78). Efter att betänkandet hade remissbehandlats presenterade Regeringskansliet promemorian Vissa förslag till ändringar i lagen om offentlig upphandling med anledning av Välfärdsutredningens förslag. I en lagrådsremiss den 18 januari föreslås ändringar i LOU med anledning av vissa av förslagen i betänkandet och promemorian. En del av förslagen genomför bestämmelserna om reserverade kontrakt för vissa tjänster i artikel 77 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (LOU-direktivet).

¹ I SOU 2013:40 benämns social impact bonds, SIB, som "obligation för samhällspåverkan" och beskrivs som ett finansiellt instrument som syftar till att åstadkomma sociala effekter i samhället, ekonomisk avkastning för investeraren och besparingar för offentlig sektor. I Sverige används även begreppet "sociala utfallskontrakt" för att beskriva denna form av projektfinansiering.

Mindre vårdföretag och andra enskilda aktörer

Enligt uppgift från Upphandlingsmyndigheten har myndigheten sedan den 1 januari 2017 tre särskilt prioriterade områden varav ett är vård och omsorg. Myndigheten ger riktat upphandlingsstöd (LOU och LOV) inom hela vård- och omsorgsområdet både till upphandlande myndigheter och till leverantörer, genom exempelvis frågeservice, vägledning och seminarier.

Färdtjänster

Upphandlingsmyndigheten har också lämnat upplysningar om vilka regler om miljö- och trafiksäkerhetskrav som gäller för statliga myndigheter under regeringen vid upphandling av bilar och bilresor. Statliga myndigheter under regeringen är skyldiga att tillämpa förordningen (2009:1) om miljö- och trafiksäkerhetskrav för myndigheters bilar och bilresor. Förordningen ställer upp olika miljö- och trafiksäkerhetskrav, beroende på vilken anskaffning som görs och vilka fordon som avses i det specifika fallet. Det ställs t.ex. fler krav på trafiksäkerhet om den upphandlande myndigheten ska köpa eller leasa en personbil jämfört med om den upphandlande myndigheten i stället antingen ska hyra en bil eller upphandla taxitjänster, eller om bilen har fler än fyra passagerarplatser.

Det finns vissa krav som gäller oavsett om personbilen ska köpas, leasas eller hyras eller om transport ska ske genom taxiresor (max. fyra passagerarplatser). Det gäller krav på krockskydd, fotgängarskydd och antisladdsystem.

Om en bil (oavsett antal passagerarplatser) ska köpas eller leasas ställs dessutom krav på att alkoholska finnas i största möjliga utsträckning. Myndigheterna ska sträva efter att minst 75 procent av de bilar som ägs eller leasas ska vara utrustade med alkoholska (gäller oavsett antal passagerarplatser). Detta krav gäller alltså inte vid bilhyra eller inköp av taxiresor. Om fordonen har fler än fyra passagerarplatser gäller inte motsvarande krav på krockskydd, fotgängarskydd och antisladdsystem enligt förordningen.

Upphandlingsmyndigheten anger vidare att det även i de fall förordningen inte föreskriver särskilda trafiksäkerhetskrav finns utrymme att ställa krav på exempelvis trafiksäkerhet. Den upphandlande myndigheten har stor frihet att utforma upphandlingsdokumenten, men de måste följa de grundläggande principerna. Om ett krav följer principerna eller inte måste prövas utifrån förutsättningarna i det enskilda fallet. Kraven bör utgå från den upphandlande myndighetens behov. Upphandlingsmyndigheten nämner som exempel Stockholms läns landstings (SLL) upphandling av färdtjänsttaxi, Färdtjänstresor och sjukresor med Färdtjänsttaxi, dnr TN 2015-0495. I den upphandlingen framstår det som att SLL t.ex. inte har krävställt att fordonen ska ha särskilda komfortbälten. Om behoven hos brukarna från CSN respektive SLL är likvärdiga eller om de skiljer sig åt går inte att utläsa utan att göra en djupare analys av respektive ärende. Utifrån dessa förutsättningar bör man noga överväga om det är lämpligt att ta fram enhetliga krav inom ett

visst område som ska ställas av samtliga upphandlande myndigheter. Det kan uppstå situationer där ett krav bedöms som proportionerligt i en domstolsprövning samtidigt som ett identiskt krav bedöms som oproportionerligt i en annan domstolsprövning.

Utskottets ställningstagande

Utskottet påminner om att redan nuvarande lagstiftning gör det möjligt att ta sociala hänsyn vid offentliga upphandlingar. Med stöd från Upphandlingsmyndigheten kommer förhoppningsvis fler företag och andra aktörer att delta. Myndigheten ger också riktat stöd inom hela vård- och omsorgsområdet både till upphandlande myndigheter och leverantörer, genom exempelvis frågeservice, vägledning och seminarier. Regeringen anför i budgetpropositionen för 2018 att den noga kommer att följa Upphandlingsmyndighetens arbete i projektet Sysselsättning genom offentlig upphandling. Utskottet noterar också att en lagrådsremiss lämnats den 18 januari 2018 med förslag till ändringar i LOU på detta område.

När det gäller frågan om kravställande vid upphandling av transporter konstaterar utskottet att det i nuvarande lagstiftning finns utrymme att ställa sådana krav under förutsättning att man följer de grundläggande principerna inom EU-rätten om likabehandling, icke-diskriminering, ömsesidigt erkännande, proportionalitet och öppenhet. Kraven måste också vara tydliga, förutsägbara och möjliga att kontrollera och följa upp. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Små och medelstora företag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller ett motionsyrkande om att krav vid offentlig upphandling ska genomsyras av enkla, tydliga och likvärdiga villkor oavsett företagets storlek och företagsform. Därutöver avslår riksdagen övriga motionsyrkanden.

Jämför reservation 5 (S, MP, V) och särskilt yttrande 1 (M) och 2 (C).

Motionerna

I motion 2017/18:1203 av Margareta Cederfelt (M) anför motionären att lagstiftningen om offentlig upphandling måste bli mer företagsvänlig för både små och stora företag. Nuvarande regler uppfattas som krångliga och tidskrävande för små och medelstora företag, vilket gör att de i många fall avstår från att delta, och det skadar svensk arbetsmarknad.

I motion 2017/18:2545 av Maria Plass (M) anförts att det i lagstiftningen om offentlig upphandling bör förtydligas vilka krav som kan ställas på

underleverantörer så att konsekvenserna för små företag som agerar underleverantörer till större företag inte blir orimliga. Det bör bättre framgå för den som ska tolka lagstiftningen hur en bedömning i praktiken ska göras med avseende på de minsta företagen.

I motion 2017/18:2932 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2 anför motionären att möjligheten att uppmuntra till uppdelning av de offentliga upphandlingarna i mindre delar bör ses över så att fler mindre företag ska kunna vara med och konkurrera om delar av upphandlingen. Vidare yrkar motionären att informationen till företagen om hur offentliga upphandlingar fungerar ska förtydligas.

I kommittémotion 2017/18:3405 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 10 anføres att krav vid offentlig upphandling ska genomsyrras av enkla, tydliga och likvärdiga villkor oavsett företagets storlek. För ett litet handelsberoende land kan nya möjligheter till export innebära såväl ökade skatteintäkter som fler företag och arbeten. Svenska företag behöver därför bli duktiga på att lägga anbud och vinna dem även internationellt. Många företag har dock svårt att delta i upphandlingar. Upphandlingsunderlaget är ofta svårgenomträngligt, och det material som ska tillgodogöras och responderas på med korta svarstider är ofta svårtillgängligt.

Liknande yrkanden finns i kommittémotion 2017/18:3412 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 1 och i kommittémotion 2017/18:3788 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 11.

Tidigare behandling

Förslag om små och medelstora företag har behandlats flera gånger tidigare av utskottet, bl.a. i betänkande 2016/17:FiU7. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena och upplyste om att Upphandlingsmyndigheten har genomfört flera stödinsatser för att göra det lättare för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar. Vidare noterade utskottet att flera av de nya reglerna i upphandlingslagstiftningen har till syfte att underlätta särskilt för små och medelstora företag; utskottet nämner i betänkandet att upphandlande myndigheter och enheter alltid ska överväga att dela upp kontrakt, och att högre krav på omsättning än motsvarande två gånger kontraktsvärdet inte får ställas på en leverantör.

Kompletterande uppgifter

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 2 s. 126) anføres att ett av syftena med de EU-direktiv som 2017 års upphandlingslagar bygger på har varit att förenkla för leverantörer och främja små och medelstora företags deltagande i upphandlingar. Exempel på detta är bl.a. regler om skyldighet att överväga att dela upp kontrakt i mindre delar och om att det inte får ställas högre krav på en leverantörs omsättning än vad som motsvarar det dubbla kontraktsvärdet, liksom ökade möjligheter att förhandla om anbudet.

Obligatorisk e-upphandling kan också underlätta för leverantörer, inte minst i gränsöverskridande situationer.

I den nationella upphandlingsstrategin är ett av målen en mångfald av leverantörer och en väl fungerande konkurrens. Upphandlingsmyndigheten anger att myndighetens och Konkurrensverkets statistikrapport visar att små och medelstora företag deltar i upphandlingar och vinner kontrakt. Enligt rapporten står små och medelstora företag tillsammans för drygt 72 procent av de anbud som kontrakteras, medan stora företag står för drygt 24 procent av det totala antalet kontrakterade anbud.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att krav vid offentlig upphandling ska genomsyras av enkla, tydliga och likvärdiga villkor oavsett företagens storlek och företagsform. Offentliga upphandlingar skulle, om de fungerade som det är tänkt, vara en bra möjlighet för mindre företag att få kunder. Det kan gälla att få ett första viktigt uppdrag eller en möjlighet att expandera. En utmaning med offentlig upphandling är dock att många mindre företag i dag upplever att det är komplicerat, vilket ibland medför att de avstår från att delta. En rapport från Företagarna visar att endast 27 procent av de små företagen deltar i offentliga upphandlingar. För varje tillkommande krav i upphandlingsvillkor som ställs kan man anta att svårigheten ökar för små företag. Små företag saknar i högre utsträckning kollektivavtal än större företag, vilket medför att just kravet på kollektivavtal kraftigt kan försvåra för små företag att delta i offentliga upphandlingar. Det är enligt utskottets mening viktigt att kraven i upphandlingslagar och i upphandlingar inte ska exkludera mindre företag. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Djurskydd och livsmedelsproduktion

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om djurskydd och livsmedelsproduktion. Utskottet konstaterar att det redan enligt nuvarande lagstiftning är möjligt att ställa krav på detta område och att Upphandlingsmyndigheten arbetar för att stärka kompetensen hos upphandlande myndigheter, enheter och leverantörer.

Jämför reservation 6 (SD).

Motionerna

I motion 2017/18:1153 av Cecilia Widegren (M) yrkar motionären att regeringen på EU-nivå ska verka för att öka andelen närproducerade och närodla livsmedel i offentlig upphandling. Det är enligt motionären bra att

Sverige ställer höga krav på djuruppfödare då det bidrar till god djuromsorg, kvalitet och livsmedelssäkerhet. Men stat, kommun och region/landsting ställer inte alltid krav på att leverantörerna ska leva upp till den svenska djurskyddslagstiftningen när de upphandlar mat till offentliga måltider, då svensk mat oftast är dyrare. Svenska leverantörer har därmed sämre konkurrensvillkor när det offentliga upphandlar eftersom priset vanligtvis styr upphandlingen, samtidigt som kommunens tillsyn kräver att uppfödare i kommunen följer svensk lag.

Liknande yrkanden finns också i motion 2017/18:2429 av Per-Ingvar Johnsson och Eskil Erlandsson (båda C), motion 2017/18:2675 av Pål Jonson (M) och motion 2017/18:2866 av Rickard Nordin (C).

I motion 2017/18:2381 av Richard Jomshof (SD) yrkande 5 anför motionären att regeringen bör återkomma med förslag till lagstiftning om att allt kött som köps in via offentlig upphandling ska komma från djur som slaktats i enlighet med svenska djurskyddsregler. Sverige måste inta en stark hållning gentemot EU och arbeta för generella förbud mot halal- och kosherlakt inom hela unionen. Dessutom måste Sverige aktivt söka undantag i EU så att Sverige kan förbjuda import av kött som har slaktats med metoder som avviker från intentionerna i svensk djurskyddslagstiftning. Kött från djur som slaktats och avblodats utan bedövning ska också, innan Sverige fått ett importförbud, märkas med en tydlig varningstext för att möjliggöra för konsumenterna att välja bort dessa produkter. Sverige ska vidare kräva att all mat som upphandlas garanteras komma från djur som har slaktats och avblodats efter bedövning i enlighet med svenska djurskyddsregler.

Tidigare behandling

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat frågor om krav på djurskydd och livsmedelsproduktion, senast i betänkande 2016/17:FiU7. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena med motiveringen att det redan var möjligt och kommer att fortsätta vara möjligt att ställa krav på djurskydd och livsmedelsproduktion. Kraven måste vara tydliga, förutsägbara och möjliga att kontrollera och följa upp.

Utskottet påminde, liksom tidigare, om att upphandlande myndigheter och enheter ska genomföra upphandlingar i enlighet med de allmänna principerna om likabehandling, icke-diskriminering, ömsesidigt erkännande, proportionalitet och öppenhet. En upphandling får inte utformas för att undandras från tillämpningsområdena för upphandlingslagarna. Den får inte heller utformas för att begränsa konkurrensen så att vissa leverantörer gynnas eller missgynnas på ett otillbörligt sätt.

Kompletterande uppgifter

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 2 s. 130) anför regeringen att Sverige ska ligga i framkant och fortsätta att vara ett föredöme

när det gäller att ta hänsyn till miljö- och djurskydd i offentlig upphandling. Upphandlande myndigheter och enheter kan genom kravställning i upphandlingar bidra till en miljömässigt mer hållbar utveckling, och till att minska negativ miljö- och klimatpåverkan och stödja samhällets anpassning till ett förändrat klimat. Upphandlande myndigheter kan också ställa krav på att livsmedel ska vara producerade enligt vissa kriterier som fastställs i den svenska djurskyddslagstiftningen.

Inom ramen för den nationella upphandlingsstrategin arbetar Upphandlingsmyndigheten för att upphandling i ökad grad ska användas som ett strategiskt verktyg för att nå miljömål och för att ställa djurskydds krav. Upphandlingsmyndigheten fick också 2016 ett nytt uppdrag av regeringen som handlar om att stärka kompetensen hos upphandlande myndigheter, enheter och leverantörer vid strategisk upphandling inom livsmedelsområdet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att det redan enligt nuvarande lagstiftning är möjligt att ställa krav på djurskydd och livsmedelsproduktion. Kraven måste dock vara förenliga med de grundläggande principerna inom EU-rätten. Upphandlingsmyndigheten arbetar med att stärka kompetensen hos upphandlande myndigheter, enheter och leverantörer, dels inom ramen för den nationella upphandlingsstrategin och dels genom det uppdrag myndigheten fått inom livsmedelsområdet. Mot bakgrund av detta avstyrker utskottet motionsyrkandena.

Utmaningsrätt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utmaningsrätt. Utskottet hänvisar till den kommunala självstyrelsen.

Motionerna

I motion 2017/18:1290 av Finn Bengtsson (M) yrkas att det ska införas utmaningsrätt i Sveriges kommuner. Lagen om offentlig upphandling (LOU) måste anpassas till hälso- och sjukvårdens och omsorgsverksamhetens förutsättningar och ges ett förståeligt regelverk. I dag är det frivilligt att tillämpa utmaningsrätten, men det krävs att det blir en skyldighet för kommuner och landsting/regioner att tillämpa denna. Problemet med en offentlig sektor som inte kan utmanas är att många verksamheter blir ineffektiva, t.ex. genom att kostnaderna blir för höga i förhållande till resultatet. Att introducera en fungerande konkurrens mellan olika

verksamheter i olika driftsformer skulle underlätta förutsättningarna för bättre resultat inom den offentliga välfärden.

Ett liknande yrkande finns i motion 2017/18:3158 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M).

Tidigare behandling

Utskottet har vid flera tillfällen behandlat motioner om utmaningsrätt, senast i betänkande 2016/17:FiU7. Utskottet påminde då, liksom tidigare, om den kommunala självstyrelsen som i denna fråga innebär att kommunerna har möjlighet att själva besluta om de vill införa utmaningsrätt i sin verksamhet eller inte. Eftersom det skulle innebära ett ingrepp i den kommunala självstyrelsen ansåg utskottet att man inte bör införa en obligatorisk utmaningsrätt och avstyrkte motionsyrkandena.

Kompletterande uppgifter

Utmaningsrätt har införts i ca 30 kommuner. Om en kommun eller ett landsting har infört utmaningsrätt har den som vill driva en verksamhet åt kommunen på entreprenad rätt att utmana den kommunala verksamheten och rikta ett önskemål till kommunen om att en del av kommunens verksamhet ska drivas av den privata entreprenören. Kommunen eller landstinget prövar då först om det är tillåtet att upphandla verksamheten. Myndighetsutövning får inte upphandlas om det inte finns särskilt stöd för detta i speciallagstiftning. Strategiska ledningsfunktioner och vad som enligt lag eller förordning måste utföras av kommunen eller landstinget kan inte heller utmanas. Om det fattas beslut om att en verksamhet ska utmanas måste detta göras enligt gällande regler. Den som har utmanat verksamheten har inga garantier för att få uppdraget utan kommer att konkurrera med andra leverantörer på lika villkor. Den enskilda kommunen eller landstinget utformar uppdraget, kraven och utvärderingskriterierna i förfrågningsunderlaget. Även om verksamheten upphandlas och drivs av ett privat företag är kommunen huvudman för verksamheten och har enligt kommunallagen ett ansvar för att kontrollera och följa upp verksamheten. Dessutom har kommunen eller landstinget ansvar för att informera allmänheten så att den kan få insyn i hur verksamheten drivs i det privata företaget.

Utskottets ställningstagande

Liksom i tidigare års betänkanden påminner utskottet om den kommunala självstyrelsen. Det står kommunerna fritt att själva besluta om de vill införa utmaningsrätt i sin verksamhet. Eftersom det skulle innebära ett ingrepp i den kommunala självstyrelsen anser utskottet att det inte bör införas en obligatorisk utmaningsrätt och avstyrker därmed motionsyrkandena.

Miljökrav

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om miljö- och hälsokrav. Utskottet hänvisar till att det redan enligt nuvarande lagstiftning är möjligt att ställa krav på detta område. Vidare har Upphandlingsmyndigheten tagit fram ett kravpaket som ska hjälpa kommuner att ställa krav så att förekomsten av miljö- och hälsofarliga ämnen i förskolan minskar.

Jämför reservation 7 (KD).

Motionen

I kommittémotion 2017/18:2608 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 2 anser motionärerna att en offentlig aktör som bedriver verksamhet för barn och gör en upphandling ska ha rätt att själv ange vilka miljö- och hälsokrav som ska gälla, om inte motparten kan bevisa att kraven är obefogade. Det ska gälla allt ifrån leksaker och nappflaskor till mat och dryck som i första hand konsumeras av barn i verksamheterna.

Tidigare behandling

Yrkanden om miljökrav vid offentliga upphandlingar har behandlats flera gånger tidigare av utskottet, senast i betänkande 2016/17:FiU7. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena och anförde att redan den då gällande upphandlingslagstiftningen gav möjlighet att beakta miljökrav vid upphandling. I den nya lagstiftningen har denna möjlighet förtydligats. Miljökrav kan ställas i olika delar av upphandlingsprocessen, beroende på vad syftet med kravet är. Det kan gälla krav på leverantören, krav på produkten, tilldelning av kontrakt och särskilda kontraktsvillkor. Ett krav måste dock ha en relevant koppling till kontraktsföremålet och vara förenligt med unionsrätten.

Utskottet angav också att det av budgetpropositionen för 2017 framgår att regeringen har antagit en nationell upphandlingsstrategi för att skapa förnyelse inom den offentliga sektorn och i näringslivet (Fi2016/00833/OU). Syftet med strategin är att uppnå regeringens mål om offentlig upphandling som ett strategiskt verktyg för väl fungerande verksamheter och ett medel för att nå miljömässiga och sociala hållbarhetsmål. Upphandlingsmyndigheten har fått i uppdrag att verka för att den nationella upphandlingsstrategin genomförs och får genomslag främst genom information och vägledning.

Vidare noterade utskottet att det inom EU finns en expertgrupp och ett särskilt nätverk för elva medlemsstater (G11) inom området miljömässigt hållbar offentlig upphandling. Sverige var ordförande för G11-mötet våren 2015.

Kompletterande uppgifter

Som anges ovan skriver regeringen i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 2 s. 130) att Sverige ska ligga i framkant och även i fortsättningen vara ett föredöme när det gäller hänsyn till miljö- och djurskydd i offentlig upphandling. Upphandlande myndigheter och enheter kan genom kravställning i upphandlingar bidra till en miljömässigt mer hållbar utveckling samt till att minska negativ miljö- och klimatpåverkan och stödja samhällets anpassning till ett förändrat klimat. Upphandlande myndigheter kan också ställa krav på att livsmedel ska vara producerade enligt vissa kriterier som fastställs i den svenska djurskyddslagstiftningen.

Upphandlingsmyndigheten har på uppdrag av regeringen tagit fram ett kravpaket som hjälper kommuner att i sina upphandlingar ställa krav för minskad förekomst av miljö- och hälsofarliga ämnen i förskolan.

Kravpaketet består av krav inom följande produktområden:

- leksaker och hobbymaterial
- köks- och serveringsutrustning
- möbler
- textilier.

Upphandlingsmyndigheten framhåller att det även finns andra produktområden där det kan vara relevant att ställa kemikaliekraV vid upphandling till förskolor, som exempelvis byggmaterial, städtjänster och livsmedel.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att Sverige ska ligga i framkant och vara ett föredöme när det gäller att ta hänsyn till miljön vid upphandlingar. Redan nuvarande lagstiftning gör det möjligt att ställa krav på att livsmedel ska vara producerade enligt vissa kriterier som fastställs i den svenska lagstiftningen. Upphandlingsmyndigheten har på uppdrag av regeringen också tagit fram ett kravpaket som hjälper kommuner att i sina upphandlingar ställa krav för minskad förekomst av miljö- och hälsofarliga ämnen i förskolan. Utskottet anser mot bakgrund av det anförda att det inte finns skäl för riksdagen att ta något initiativ vad gäller miljökrav vid upphandling. Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Innovations- och funktionsupphandling

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om innovations- och funktionsupphandling. Utskottet hänvisar till pågående arbete inom Upphandlingsmyndigheten med syfte att utveckla stöd för innovationsupphandling.

Jämför reservation 8 (M) och 9 (KD).

Motionerna

I motion 2017/18:1041 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) yrkar motionären att staten ska ta initiativ för att främja innovation i offentliga upphandlingar. Motionären framhåller att politiskt fokus ofta ligger på att lyfta fram och stötta större innovationer men att det är i vardagen som innovationer inom exempelvis hemtjänst, äldreomsorg och färdtjänst kan hjälpa till, underlätta och förbättra för enskilda människor.

Frågor om innovations- och funktionsupphandling tas också upp i motion 2017/18:2551 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkandena 1–3. Motionärerna anser att för att Sverige ska kunna vara en spelare på den internationella marknaden och för svensk konkurrenskraft. Ny teknik och innovationer framhålls som bra metoder för att behålla avkastning och ändå minimera resthalter och växtsjukdomar utan att minska skördar och därmed bidra till grön kvalitet.

Liknande yrkanden finns i motion 2017/18:3395 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M), kommittémotion 2017/18:3407 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 4, kommittémotion 2017/18:3409 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 5 och i kommittémotion 2017/18:3747 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 27 och 28.

Tidigare behandling

Utskottet har tidigare behandlat förslag om innovationer och funktionsupphandling, senast i betänkande 2016/17:FiU7. Utskottet avstyrkte då motionsyrkandena med motiveringen att det föreslås i den nya upphandlingslagstiftningen att direktivens bestämmelser om innovationspartnerskap ska införas i svensk rätt. En upphandlande myndighet ska enligt förslaget få ingå ett innovationspartnerskap, om den har behov av en innovativ vara, tjänst eller byggtreprenad och behovet inte kan tillgodoses genom en vara, tjänst eller byggtreprenad som redan finns tillgänglig på marknaden.

Vidare noterade utskottet att Upphandlingsmyndigheten tagit fram ett konkret metod- och kompetensstöd för innovationsupphandling. Regeringen har antagit en nationell upphandlingsstrategi för att skapa förnyelse inom

offentlig sektor och näringslivet bl.a. för att innovationsupphandling ska bli en del av de upphandlande myndigheternas verksamhetsutveckling.

Kompletterande uppgifter

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 2 s. 127) anförts att Upphandlingsmyndigheten fortsätter sitt arbete med att utveckla stöd för innovationsupphandling utifrån myndighetens särskilda regeringsuppdrag om att främja innovation i upphandlingar (Fi2015/04519/UR). Uppdraget ska stimulera till nya lösningar och bidra till utveckling av offentlig upphandling, och utveckla samspelet mellan upphandlande myndigheter eller enheter och leverantörer. Enligt ett särskilt regeringsuppdrag om upphandlings- och innovationskompetens (N2016/07793/FÖF) arbetar Upphandlingsmyndigheten också med att etablera beställargrupper, där upphandlande aktörer kan utbyta och utveckla kunskap som är relevant för innovationsupphandlingar. Uppdraget, som utgör en del av regeringens strategi Smart industri, löper fr.o.m. december 2016 t.o.m. mars 2019 och ska främja en samlad efterfrågan av utvecklingsbehov och därigenom öka användningen av innovationsupphandling. Upphandlingsmyndigheten uppger också att myndigheten redan har initierat flera insatser utifrån regeringsuppdraget, bl.a. i form av kunskapsspridning genom följdforskning, erfarenhetsutbyte via erfarenhetsdagar, möten etc. samt samverkan i beställargrupper. Regeringen anger att den kommer att fortsätta att verka för att den potential som finns i att använda offentlig upphandling som ett verktyg för att främja utveckling och innovation används fullt ut.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Upphandlingsmyndigheten arbetar med att utveckla stöd för innovationsupphandling. Myndigheten håller bl.a. på att etablera beställargrupper där upphandlande aktörer kan utbyta och utveckla kunskap som är relevant för att genomföra innovationsupphandlingar. Vidare noterar utskottet att regeringen i budgetpropositionen för 2018 framhåller att den kommer att fortsätta att verka för att innovationsupphandlingar ska öka. Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte finns skäl för riksdagen att ta några initiativ vad gäller innovations- och funktionsupphandling. Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Reservationer

1. **Genomförandet och tillämpningen av LOU, punkt 1 (C)**

av Emil Källström (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3788 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 12 och 13 samt avslår motion

2017/18:3613 av Said Abdu m.fl. (L) yrkande 5.

Ställningstagande

Under perioden från den 18 april 2016 fram till de nya upphandlingslagarna trädde i kraft uppstod osäkerhet både hos leverantörer och upphandlande myndigheter/enheter om vilka regler som egentligen gällde. Bedömningen av vilka bestämmelser i direktiven som hade direkt effekt kan antas ha påverkat såväl upphandlande myndigheters utformning av förfråganunderlag som leverantörernas möjligheter att överpröva upphandlingar. Därför anser Centerpartiet att denna period bör utvärderas. Mot bakgrund av det anförda bör regeringen, enligt min mening, utvärdera effekterna av den nya upphandlingslagstiftningen och även utvärdera konsekvenserna för offentliga upphandlingar som inleddes mellan den 18 april 2016 och den 1 januari 2017. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. **Genomförandet och tillämpningen av LOU, punkt 1 (L)**

av Mats Persson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3613 av Said Abdu m.fl. (L) yrkande 5 och avslår motion

2017/18:3788 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkandena 12 och 13.

Ställningstagande

För att underlätta all offentlig upphandling i Sverige bör en statligt finansierad upphandlingsplattform etableras där all information finns tillgänglig för alla som vill lämna anbud. En sådan modell är vanlig i de flesta länder inom EU, bl.a. i Danmark. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Sociala kriterier och sociala företag, punkt 2 (L)

av Mats Persson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3465 av Said Abdu m.fl. (L) yrkande 3 och
avslår motionerna

2017/18:2628 av Lennart Axelsson m.fl. (S) yrkande 4,

2017/18:2809 av Lars Beckman (M),

2017/18:3160 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) och

2017/18:3747 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 26.

Ställningstagande

Valfriheten inom välfärden måste värnas och utvecklas. Medborgarna vill kunna välja bland flera olika utövare, oavsett om det handlar om hemtjänst, barnomsorg eller äldreomsorg. Konkurrens och mångfald främjar dessutom innovationer och dynamik. Det är därför viktigt att lagar och regler gynnar, inte hindrar, alla sorters seriösa företag inom välfärden. Liberalerna anser att de ideella eller idéburna företagen som grundats och drivs av sociala entreprenörer utan vinstsyfte är eftersatta i detta sammanhang. När det är skarpt läge i kommuner och landsting upphandlar man fortfarande främst med lägsta pris som målvariabel. Den särart och de mervärden som vård och omsorg med idéburna förtecken bidrar med får inte utrymme i dessa bedömningar. Nya regler, som redan finns i andra EU-länder, skulle enligt min mening också uppmuntra nya entreprenörer på området att starta och utvecklas. Mot den bakgrunden bör regeringen göra en översyn avseende tillämpningen av upphandlingslagen och regelverk i syfte att främja idéburna välfärdsföretags mervärde när det handlar om tilldelningskriterium, urval och målvariabler. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4. Sociala kriterier och sociala företag, punkt 2 (KD)

av Jakob Forssmed (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3747 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 26 och avslår motionerna

2017/18:2628 av Lennart Axelsson m.fl. (S) yrkande 4,

2017/18:2809 av Lars Beckman (M),

2017/18:3160 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M) och

2017/18:3465 av Said Abdu m.fl. (L) yrkande 3.

Ställningstagande

Upphandlingsvillkoren bör förtydligas och inte begränsa vinster för företag, oavsett inriktning och bransch. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5. Små och medelstora företag, punkt 3 (S, MP, V)

av Fredrik Olovsson (S), Monica Green (S), Ingela Nylund Watz (S), Ingemar Nilsson (S), Marie Granlund (S), Niklas Karlsson (S), Rasmus Ling (MP) och Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår utskottets förslag.

Därmed avslår riksdagen motionerna

2017/18:1203 av Margareta Cederfelt (M),

2017/18:2167 av Betty Malmberg (M) yrkande 4,

2017/18:2545 av Maria Plass (M),

2017/18:2932 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2,

2017/18:3395 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkandena 1 och 3–9,

2017/18:3405 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 10,

2017/18:3412 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, L, KD) yrkande 1 och

2017/18:3788 av Helena Lindahl m.fl. (C) yrkande 11.

Ställningstagande

Vi konstaterar att det finns ett stort fokus, både på nationell nivå och på EU-nivå, på att underlätta för små och medelstora företag att delta i offentliga upphandlingar. Enligt vår mening finns det därför skäl att låta Upphandlingsmyndigheten fortsätta att arbeta med dessa frågor inom den nationella upphandlingsstrategin. Vi anser därför att det för närvarande inte finns någon anledning för riksdagen att ta något initiativ i frågan.

6. Djurskydd och livsmedelsproduktion, punkt 4 (SD)

av Oscar Sjöstedt (SD) och Dennis Dioukarev (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2017/18:2381 av Richard Jomshof (SD) yrkande 5 och
avslår motionerna
2017/18:1153 av Cecilia Widegren (M),
2017/18:2429 av Per-Ingvar Johnsson och Eskil Erlandsson (båda C),
2017/18:2675 av Pål Jonson (M) och
2017/18:2866 av Rickard Nordin (C).

Ställningstagande

Många svenskar äter i dag utan att veta om att det är kött från djur som har halal- eller koscherslaktats. Slaktmetoderna innebär i korthet att djuren slaktas och avblodas utan bedövning. Det medför ett utdraget dödsförlopp med onödigt lidande, smärta och ångest. Det är svårt att veta hur man bäst angriper detta växande problem, men enligt Sverigedemokraternas mening måste Sverige inta en stark hållning gentemot EU och arbeta för generella förbud mot halal- och koscherslakt inom hela unionen. Vi vill också att Sverige aktivt ska söka undantag i EU så att Sverige kan förbjuda import av kött som har slaktats med metoder som avviker från intentionerna i svensk djurskyddslagstiftning. Kött från djur som slaktats och avblodats utan bedövning ska också, innan Sverige fått ett importförbud, märkas med en tydlig varningstext för att möjliggöra för konsumenterna att välja bort dessa produkter. Vidare menar vi att Sverige ska kräva att all mat som upphandlas ska garanteras komma från djur som har slaktats och avblodats efter bedövning i enlighet med svenska djurskyddsregler. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7. Miljökrav, punkt 6 (KD)

av Jakob Forssmed (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:2608 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD) yrkande 2.

Ställningstagande

Kristdemokraterna vill att EU:s regelverk ska ge enskilda medlemsländer större möjligheter att införa strängare regler av miljöskäl i syfte att gå före i miljöpolitiken. Därför behövs en revidering av artikel 114 så att det framgår att en högre miljöambition i sig ska vara tillräckligt för att införa eller behålla strängare miljöregler i en medlemsstat. I linje med detta vill Kristdemokraterna att när en offentlig aktör som bedriver verksamhet för barn gör en upphandling ska den ha rätt att själv ange vilka miljö- och hälsokrav som ska gälla, såvida motparten inte kan bevisa att kraven är obefogade. Detta skulle gälla allt ifrån leksaker och nappflaskor till mat och dryck som i första hand konsumeras av barn i verksamheterna. En kommun ska kunna driva exempelvis en förskola med giftfri profil även om de krav på giftfrihet som man då ställer upp går utöver vad EU-domstolen finner vara proportionellt i förhållande till syftet. Det är då verksamhetsutövare och brukare som avgör vad man är beredd att betala för att nå den önskade kvaliteten, dvs. avgör proportionaliteten. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8. Innovations- och funktionsupphandling, punkt 7 (M)

av Maria Plass (M), Jörgen Andersson (M), Niklas Wykman (M) och Anette Åkesson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2017/18:3407 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 4 och

2017/18:3409 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkande 5 och

avslår motionerna

2017/18:1041 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
2017/18:2551 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkandena 1–3,
2017/18:3395 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 2 och
2017/18:3747 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkandena 27 och 28.

Ställningstagande

Moderaterna vill att regeringen i samråd med nyckelaktörer som myndigheter, landsting och regioner, kommuner och företag utvecklar en nationell handlingsplan för innovationsvänlig upphandling. Innovationsupphandling är en process som främjar utveckling och införande av nya lösningar, innovationer, vilket i sin tur skapar tillväxt och arbetstillfällen i Sverige. Sverige kan t.ex. lära av Norge som sedan 2010 driver ett utvecklingsprogram för innovativ offentlig upphandling. Syftet med programmet är att stimulera till nya och annorlunda lösningar genom att använda en tidig dialog i upphandlingsförfaranden mellan köpare och säljare. Ett annat verktyg som kan användas är innovationstävlingar. I en innovationstävling belönas de som först eller effektivast kan lösa en definierad utmaning. Life science och medtech är exempel på områden som lämpar sig väl för denna typ av upphandling. För att det ska fungera och skapa ett mervärde för medborgarna krävs att fler offentliga aktörer tillämpar denna typ av upphandling och att kompetensen ökar. Här har Upphandlingsmyndigheten en viktig roll att spela. Moderaterna vill också se en utveckling av teknik och innovation för den regionala tillväxten genom att det så småningom skapas innovationshubbar. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9. Innovations- och funktionsupphandling, punkt 7 (KD)

av Jakob Forssmed (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:3747 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 28 och
avslår motionerna
2017/18:1041 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
2017/18:2551 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkandena 1–3,
2017/18:3395 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M) yrkande 2,
2017/18:3407 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 4,
2017/18:3409 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 5 och
2017/18:3747 av Penilla Gunther m.fl. (KD) yrkande 27.

Ställningstagande

Kristdemokraterna vill att det tas fram en särskild strategi för innovationsupphandling för att svenska företag ska kunna få ut nya produkter på marknaden och att det ställs krav på innovationsarbete i regleringsbrev för relevanta myndigheter. Detta i syfte att öka innovationsupphandlingar och nytänkande. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Små och medelstora företag, punkt 3 (M)

Maria Plass (M), Jörgen Andersson (M), Niklas Wykman (M) och Anette Åkesson (M) anför:

Offentlig sektor tjänar på att en mångfald av leverantörer vill vara med och lämna anbud i upphandlingar oavsett företagets storlek, antal anställda eller om det finns kollektivavtal. Kvalitet kombinerat med hushållning av våra gemensamma resurser bör enligt vår mening vara en av den offentliga sektorns högsta prioriteringar. I dag vittnar dock många företag om att det är svårt att delta i upphandlingar. Upphandlingsunderlaget är ofta svårgenomträngligt och material svårtillgängligt. Kommunsektorn upphandlar ofta stora affärer via Kommentus och ställer ofta krav på erfarenhet av att ha levererat ett antal liknande affärer. Det gör att det offentliga bidrar till att konkurrensen försämras och det finns risk för oligopol- alternativt monopolliknande situationer. Det riskerar att fördyra processer, tjänster och produkter för medborgarna. Det offentliga missar också kunskap inom nya, innovativa företag med nya företagsidéer. Vi har noterat att det på senare tid förekommer att kommuner använder upphandlingsunderlag som begär att företag öppnar upp för kontroll och granskning som endast upphandlande myndighet ska utföra. Det är allvarligt och det finns risk för att ett sådant ingrepp kan skapa problem med försäkringar och kundrelationer.

Frågorna är viktiga för Moderaterna, men till förmån för vårt ställningstagande till den alliansgemensamma motion som behandlas under denna beslutspunkt avstår vi från att ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

2. Små och medelstora företag, punkt 3 (C)

Emil Källström (C) anför:

Kriterier vid offentlig upphandling ska genomsyras av likvärdiga, rättvisa och transparenta villkor för alla företag oavsett storlek. Regeringen har under en lång tid arbetat med att infoga kriterier om bl.a. arbetsrättsliga krav i lagen om offentlig upphandling. De nya kraven började gälla fr.o.m. den 1 januari 2017. Centerpartiet menar att införandet av dessa krav kommer att medföra att ännu färre av de riktigt små företagen kan delta i upphandlingar. Redan i dag är det allt för få mindre företag som är med och lägger anbud. Kravställandet bör användas med omdöme för att förhindra att företag inte deltar i upphandlingar i framtiden. Kriterier vid offentlig upphandling ska genomsyras av likvärdiga, rättvisa och transparenta villkor för alla företag oavsett storlek. Frågorna är viktiga för Centerpartiet, men till förmån för vårt ställningstagande till den

alliansgemensamma motion som behandlas under denna beslutspunkt avstår vi från att ge uttryck för avvikande uppfattning i en reservation.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2017/18

2017/18:1041 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statens roll för att främja innovativa offentliga upphandlingar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1153 av Cecilia Widegren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen på EU-nivå ska verka för att öka andelen närproducerade och närodlade livsmedel i den offentliga upphandlingen och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1203 av Margareta Cederfelt (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en mer företagsvänlig offentlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:1290 av Finn Bengtsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en utmaningsrätt i Sveriges kommuner och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2167 av Betty Malmberg (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att EU gör en jämförande granskning av implementeringen och efterlevnaden av EU-direktiv som rör offentlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2381 av Richard Jomshof (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma med förslag till lagstiftning om att allt kött som köps in via offentlig upphandling ska komma från djur som slaktats i enlighet med svenska djurskyddsregler och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2429 av Per-Ingvar Johnsson och Eskil Erlandsson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att staten och dess myndigheter vid upphandling av livsmedel och vid entreprenader som omfattar livsmedel och mat ska ställa krav på att livsmedlen framställts med

minst de krav som svensk lag och svenska myndigheter ställer på produktionen inom jordbruk och livsmedelsindustri i Sverige, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2545 av Maria Plass (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om de små företagens villkor vid offentlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2551 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta till vara kunskap, teknik och innovation för den goda affären inom offentlig upphandling inom livsmedel, miljö och hållbarhet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta till vara kunskap, teknik och innovation för den goda affären inom offentlig upphandling för att Sverige ska kunna vara en spelare på den internationella marknaden inom livsmedel, miljö och hållbarhet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta till vara kunskap, teknik och innovation för svensk konkurrenskraft inom livsmedel, miljö och hållbarhet och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2608 av Lars-Axel Nordell m.fl. (KD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en offentlig aktör som bedriver verksamhet för barn och gör en upphandling ska ha rätt att själv ange vilka miljö- och hälsokrav som ska gälla, såvida motparten inte kan bevisa att kraven är obefogade, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2628 av Lennart Axelsson m.fl. (S):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga möjligheterna att se över hur lagen om offentlig upphandling bättre kan utformas för att svara mot arbetsintegrerade sociala företags särskilda behov och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2675 av Pål Jonson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentlig upphandling av nöt- och fläskkött från producenter som ligger i nivå med den svenska lagstiftningen om djurhållning bör uppmuntras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:2809 av Lars Beckman (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till tydligare kvalitetskrav vid upphandlingar av resor för funktionshindrade och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2866 av Rickard Nordin (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att mat som serveras av det offentliga ska uppfylla samma krav som det offentliga ställer på svensk produktion och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:2932 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att uppmuntra till uppdelning av offentliga upphandlingar så att fler mindre företag kan delta och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tydligare information till företagen om hur offentliga upphandlingar fungerar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3158 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om obligatorisk utmaningsrätt för kommuner och landsting och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3160 av Ulrika Karlsson i Uppsala (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att se över reglerna i LOU för att säkerställa mångfald och göra det möjligt för fler aktörer att delta i upphandlingar och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3395 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en statlig strategi och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tidig dialog i innovations- och funktionsupphandling och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om konkurrens och tillväxt samt om att förenkla för företag att delta i upphandlingar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uppdrag för den nya upphandlingsmyndigheten och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sociala och miljömässiga krav och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa statistiken på upphandlingsområdet och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa korrekta upphandlingar genom att utarbeta skadestånd för otillåtna urvalskriterier och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa korrekta beräkningar som förutsättning för goda affärer och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att nollanbud inte används samt att det beivras och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3405 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att krav vid offentlig upphandling ska genomsyras av enkla, tydliga och likvärdiga villkor oavsett företagets storlek, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2017/18:3407 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i samråd med nyckelaktörer såsom myndigheter, landsting och regioner, kommuner och företag utveckla en nationell handlingsplan för innovationsvänlig upphandling och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3409 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att offentliga aktörer i större utsträckning bör innovationsupphandla och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3412 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, L, KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att krav vid offentlig upphandling ska genomsyras av enkla, tydliga och likvärdiga villkor oavsett företagets storlek och företagsform och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3465 av Said Abdu m.fl. (L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn avseende tillämpningen av upphandlingslagen och regelverk för att främja idéburna välfärdsföretags mervärde vid tilldelningskriterium, urval och målvariabler och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3613 av Said Abdu m.fl. (L):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att etablera en offentlig upphandlingsplattform och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3747 av Penilla Gunther m.fl. (KD):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förtydliga upphandlingsvillkor, inte begränsa vinster för företag, oavsett inriktning och bransch och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en särskild strategi för innovationsupphandling för att svenska företag ska kunna få ut nya produkter på marknaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att krav ska ställas på innovationsarbete i regleringsbrev för relevanta myndigheter för att öka innovationsvänliga upphandlingar och nytänkande och tillkännager detta för regeringen.

2017/18:3788 av Helena Lindahl m.fl. (C):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriterier vid offentlig upphandling ska genomsyras av likvärdiga, rättvisa och transparenta villkor för alla företag, oavsett storlek, och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra till regeringen att utvärdera effekterna av den nya upphandlingslagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera konsekvenser för offentliga upphandlingar som inleddes mellan den 18 april 2016 och 1 januari 2017 och tillkännager detta för regeringen.